

Bruxelles, den 30.5.2017
COM(2017) 247 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

om en ny EU-dagsorden for videregående uddannelse

{SWD(2017) 164 final}

1. ET NYT AFSÆT FOR DE VIDEREGÅENDE UDDANNELSER I EU

En ny EU-dagsorden for videregående uddannelse ...

Det europæiske projekts succes afhænger af EU's evne til at skabe en bedre fremtid for Europas indbyggere. Dette er hovedbudskabet i Kommissionens hvidbog om Europas fremtid¹. Det er også kernen i initiativet "Investering i Europas ungdom"² og den nye dagsorden for færdigheder i Europa³. Begge steder blev det fastslået, at effektive uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemer udgør et fundament for retfærdige, åbne og demokratiske samfund og for fastholdelsen af vækst og beskæftigelse. I EU's "søjle for sociale rettigheder"⁴ og i oplægget om styring af globaliseringen⁵ blev uddannelse og færdigheder fremhævet som en prioritet for det europæiske samarbejde.

Videregående uddannelse spiller en unik rolle. Efterspørgslen efter højt kvalificerede, socialt engagerede mennesker er både stigende og under forandring. Frem til 2025 skønnes halvdelen af alle job at kræve kvalifikationer på højt niveau. Manglen på færdigheder på højt niveau er allerede en realitet. På grund af den digitale teknologi bliver jobbene mere fleksible og komplekse. Menneskers evne til at udvise initiativ, håndtere komplekse oplysninger, tænke selvstændigt og kreativt, gøre fornuftigt brug af ressourcer (herunder de digitale), kommunikere effektivt og være modstandsdygtige er vigtigere end nogensinde. Europa har også brug for flere fremtrædende videnskabsfolk, som kan udvikle de banebrydende teknologier og løsninger, som vores fremtidige velstand afhænger af. For at bekæmpe den stigende polarisering af vores samfund og mistilliden til de demokratiske institutioner er det samtidig nødvendigt at alle - herunder personale og studerende på de videregående uddannelser - engagerer sig mere aktivt i det omgivende samfund og fremmer social inklusion og mobilitet.

Europa kan ikke reagere på disse udfordringer, hvis ikke de videregående uddannelsesinstitutioner og -systemer er effektive inden for uddannelse, forskning og innovation og er forankret i det omgivende samfund. Reformen af de videregående uddannelser er medlemsstaternes ansvar og indgår i deres bestræbelser på at udvikle uddannelse i verdensklasse. EU kan støtte medlemsstaterne i deres bestræbelser på at gennemføre uddannelsesreformer. Formålet med den fornyede dagsorden for videregående uddannelse⁶ er at sikre, at EU's initiativer til støtte for modernisering af de videregående uddannelser fokuserer på væsentlige problemstillinger og sideløbende hermed forbereder næste EU-finansieringsperiode.

... som bygger videre på allerede gennemførte initiativer

EU har gode resultater med hensyn til at støtte videregående uddannelse gennem politiksamarbejde og finansieringsprogrammer. Det europæiske semester er en vigtig

¹ [COM\(2017\) 2025 final.](#)

² [COM\(2016\) 940 final.](#)

³ [COM\(2016\) 381 final.](#)

⁴ [COM\(2017\) 250 final.](#)

⁵ https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-harnessing-globalisation_da.

⁶ Som angivet i COM(2016) 941 final.

drivkraft for reform, nemlig gennem undervisningsrelaterede landespecifikke anbefalinger. Som led i Europa 2020-strategien og de strategiske rammer for europæisk samarbejde om uddannelse (ET 2020) blev Rådet enige om, at 40 % af alle unge skal have en videregående uddannelse eller tilsvarende kvalifikationer inden 2020. Som støtte for dette mål har moderniseringsdagsordenen for videregående uddannelse⁷ siden 2011 udstukket den strategiske kurs for EU's og medlemsstaternes aktiviteter for at:

- **samle dokumentation for, hvad der fungerer i videregående uddannelse** (uddannelse, forskning, innovation og systemdesign) gennem undersøgelser, ekspertgrupper og analyse og overvågning af benchmarks og indikatorer
- **støtte samarbejde, gensidig læring og målrettet rådgivning om politikker** mellem regeringerne og myndigheder med ansvar for videregående uddannelse
- **styrke de videregående uddannelsesinstitutioners kapacitet og resultater** ved at finansiere innovative samarbejdsprojekter mellem institutionerne og deres partnere (Erasmus+, Horisont 2020) og - gennem europæiske struktur- og investeringsfonde - at investere i infrastruktur, faciliteter, færdigheder og innovationsprojekter. Den Europæiske Investeringsbanks projekter har også støttet investeringer i infrastrukturen for videregående uddannelser, bl.a. gennem den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI)
- **støtte den internationale mobilitet for studerende, personale og forskere** for at hjælpe dem til at udvikle erfaringer og færdigheder (aktioner under Erasmus+ og Marie Skłodowska-Curie) og
- **styrke samarbejdet** mellem videregående uddannelse, forskning og erhvervslivet.

... men fokuserer bestræbelserne på eksisterende og nye muligheder og udfordringer

EU-initiativernes positive virkning og deres internationale dimension har høstet anerkendelse fra medlemsstaterne, arbejdsmarkedets parter og sektoren for videregående uddannelse. EU er på vej til at nå målet om 40 %, men som fremhævet i den offentlige høring om EU's fremtidige støtte til de videregående uddannelser, som blev foretaget i 2016⁸, står de videregående uddannelsessystemer i Europa over for en række udfordringer⁹, herunder:

- **Uoverensstemmelse mellem de færdigheder, Europa har brug for og de eksisterende færdigheder:** I mange områder af EU er der mangel på arbejdskraft inden for visse erhverv, som kræver færdigheder på højt niveau¹⁰, både med hensyn til kvalifikationer og kvaliteten af de relaterede færdigheder. Samtidig uddannes for mange studerende med utilstrækkelige grundlæggende færdigheder (læse- og talfærdigheder, digitale færdigheder) og uden de tværfaglige færdigheder

⁷ [COM\(2011\) 567 final](#).

⁸ Jf. [bilag II i SWD](#), som ledsager den ny dagsorden for færdigheder i Europa.

⁹ Se ledsagende SWD.

¹⁰ Jf. 'Skill shortage and surplus occupations in Europe' (CEDEFOP, 2016): "I hele EU[...] er de fem områder med størst mangel IT-fagfolk, læger, fagfolk inden for videnskab, teknologi, ingeniørvidenskab og matematik (STEM), sygeplejesker og jordemødre samt lærere." Situationen varierer fra region til region.

(problemløsning, kommunikation osv), de har brug for for at være modstandsdygtige i en verden i forandring

- **Vedvarende og voksende sociale forskelle:** Der er stadig mindre sandsynlighed for, at personer fra dårligt stillede miljøer og personer med indvandrerbaggrund går i gang med og færdiggør en videregående uddannelse. Akademikere og kandidater fra universiteterne opfattes alt for ofte som adskilt fra resten af samfundet, og den skæve kønsfordeling på de forskellige studieretninger er stadig fremherskende.
- **Innovationskløft:** Videregående uddannelsesinstitutioner bidrager ofte ikke tilstrækkeligt til innovation i økonomien som helhed, navnlig i deres regioner. De videregående uddannelsers bidrag til innovation varierer meget mellem EU's regioner.
- **De forskellige enheder i de videregående uddannelsessystemer arbejder ikke altid gnidningsfrit sammen:** Finansierings-, incitaments- og belønningsmekanismerne inden for videregående uddannelse er ikke altid sammensat, så de belønner god undervisning og forskning, innovation, social inklusion og engagement. Samarbejdet med skoler, udbydere af erhvervsuddannelse og voksenuddannelse er ofte begrænset.

2. HANDLINGSPRIORITETER

Tiden er inde til at justere sigtet med EU's støtte til de videregående uddannelser. I den forbindelse vil de fire ovennævnte udfordringer blive taget op ved at fokusere på fire tilsvarende handlingsprioriteter, som støttes af initiativer på EU-plan:

1. håndtering af fremtidige uoverensstemmelser mellem efterspurgte og udbudte færdigheder og tilskyndelse til udvikling af færdigheder i topkvalitet
2. opbygning af inkluderende og forbundne videregående uddannelsessystemer
3. sikring af, at videregående uddannelsesinstitutioner bidrager til innovation
4. støtte til effektive videregående uddannelsessystemer.

2.1 Tackling af uoverensstemmelser mellem efterspurgte og udbudte færdigheder og tilskyndelse til udvikling af færdigheder i topkvalitet

Der kræves handling for at opfylde Europas **behov for færdigheder på højt niveau** For det første er det nødvendigt at tiltrække flere studerende til de studieretninger, der forbereder dem på beskæftigelse, hvor der allerede er mangel, eller hvor en sådan mangel er ved at opstå. I mange EU-medlemsstater er der et ikke opfyldt behov for kandidater inden for videnskab, teknologi, ingeniørvidenskab, (kunst) og matematik, lægevidenskab og undervisning¹¹. For det andet har alle studerende på videregående uddannelser, uanset studieretning, behov for at erhverve sig tværfaglige færdigheder og nøglekompetencer, som giver dem mulighed for succes. Digitale kompetencer på højt niveau¹², talfærdigheder, selvstændighed, kritisk tænkning og problemløsning er stadig vigtigere discipliner.

¹¹ Jf. COM(2017) 228 final.

¹² (DigComp): <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcomp>.

Hvad de unge vælger at studere på de videregående uddannelser afhænger af deres personlige motivation, god vejledning og udsigten til attraktive uddannelses- og karrieremuligheder. Karrieremuligheder afhænger i sidste ende af arbejdsgiverne og den overordnede økonomi, men uddannelse og erhvervsuddannelse spiller en afgørende rolle. Skolerne kan motivere eleverne til at interessere sig for alle fag, herunder matematik og naturvidenskab, og vejlede dem i deres valg. De spiller også en vigtig rolle med hensyn til at rette op på underrepræsentationen af kvinder, minoriteter og andre grupper i de tekniske fag på de videregående uddannelser og efterfølgende i de dermed forbundne job. Præcise oplysninger om, hvad de færdiguddannede laver, kontakter med tidligere elever og prognoser for fremtidige færdighedsbehov er alle af stor betydning for studievejledere. De videregående uddannelser er forpligtet til at levere tidssvarende indhold, relevante studieprogrammer på områder, hvor der er mangel på færdigheder, og udvikle lærings- og undervisningsmetoder, som giver de studerende mulighed for at erhverve sig de færdigheder, både i bredden og i dybden, som de har brug for.

Godt udformede videregående uddannelsesprogrammer og læseplaner, som fokuserer på de studerendes behov, er afgørende for en effektiv udvikling af færdigheder. Et større udvalg af studieretninger, herunder toårige uddannelser¹³ og muligheder for løbende faglig udvikling, vil hjælpe de videregående uddannelser med bedre at reagere på de studerendes behov. Teknologien tilbyder nye måder at organisere læring og undervisning på¹⁴, herunder gennem åben, online og blended learning¹⁵, som øger fleksibiliteten og interaktionen mellem læreren og den studerende. Åbne uddannelsesressourcer (OER) og læringsanalyse¹⁶ har potentiale til at forbedre læringen, men udnyttes stadig ikke fuldt ud. Mens megen undervisning på de videregående uddannelser foregår i forskningsintensive institutioner, udnyttes forskningen ikke i tilstrækkelig grad som input til undervisning, og de studerende beskæftiger sig typisk ikke med forskning. Dette begrænser de studerendes mulighed for at udforske aktuelle emner og udvikle deres forskningsfærdigheder. Digitalt understøttet åben videnskab¹⁷ giver nye muligheder for at tackle dette problem.

Videregående uddannelse bør også give de studerende mulighed for at erhverve færdigheder og erfaringer gennem **aktiviteter baseret på faktiske problemer**, herunder jobrelateret læring og, så vidt muligt, tilbyde international mobilitet. **Samarbejde med arbejdsgiverne** kan gøre det muligt for de videregående uddannelsesinstitutioner at gøre deres læseplaner mere relevante og levere effektiv undervisning samt give de studerende adgang til arbejdsbaseret læring af høj kvalitet.

Det er ikke let at udforme, sammensætte og levere gode studieprogrammer. **Gode lærere** spiller en afgørende rolle. For mange lærere på videregående uddannelser har modtaget for lidt eller ingen pædagogisk uddannelse og der investeres fortsat kun undtagelsesvis systematisk i lærernes løbende faglige udvikling. Nationale og institutionelle strategier for

¹³ Kurser med kort cyklus (EQF 5).

¹⁴ <https://ec.europa.eu/jrc/en/open-education>.

¹⁵ Kombinerer typisk online læring med klasseundervisning.

¹⁶ Data om de studerende og deres kontekst, som anvendes til at identificere de studerendes læringsbehov.

¹⁷ Åben videnskab sigter mod at gøre videnskabelig forskning og data tilgængelig for alle.

belønning og forbedring af gode læreres karrieremuligheder er ved at vinde indpas, men er langt fra almindelige.

Kommissionen vil:

1. lancere et **europæisk initiativ om at følge færdiguddannede** for skabe bedre viden nationalt og på EU-plan om deres karriereforløb eller videre uddannelse. Dette vil bane vej for en forbedret erhvervsvejledning, programudformning, institutionel strategi og politikudformning. Rådets henstilling¹⁸, som blev foreslået som led i denne pakke, vil blive understøttet af en undersøgelse af færdiguddannede på EU-plan og et samarbejde, der skal forbedre de nationale mekanismer til at følge de færdiguddannedes færd.
2. **lancere en større EU-STE(A)M-koalition**¹⁹, der samler forskellige uddannelsessektorer og arbejdsgivere fra erhvervslivet og den offentlige sektor, for at fremme anvendelsen af STE(A)M-fag og modernisere STE(A)M-læseplaner og andre læseplaner, bl.a. gennem flere tværfaglige programmer og samarbejde mellem de relevante fakulteter og de højere læreanstalter
3. opfordre til, at jobophold, for hvilke der gives merit i form af ECTS-point, integreres i de videregående uddannelsers programmer, yderligere styrke **Erasmus+konsortier** for at øge tilgængeligheden og kvaliteten af jobophold og støtte **praktikophold for Erasmus+-studerende med særligt fokus på digitale færdigheder**²⁰.
4. udvikle og implementere en **digital parathedsmode**l for at hjælpe de videregående uddannelsesinstitutioner samt deres personale og studerende med at gennemføre digitale læringsstrategier og udnytte potentialet i moderne teknologi, herunder læringsanalyser. Dette vil blive ledsaget af **vejledning om initiativer om åben uddannelse**
5. optrappe den **strategiske støtte til undervisere på videregående uddannelser, ph.d.-studerende og færdiguddannede ph.d.'er gennem Erasmus+** for at hjælpe dem med at udvikle færdigheder inden for pædagogik og udformning af læseplaner gennem målrettet personalemobilitet med henblik på pædagogisk uddannelse og styrket samarbejde mellem læreruddannelsescentre i hele EU.

2.2 Opbygning af inkluderende og forbundne videregående uddannelsessystemer

De videregående uddannelser skal påtage sig et ansvar, når det handler om at tackle Europas **sociale og demokratiske udfordringer**. I den forbindelse skal det sikres, at de videregående uddannelser er inkluderende, åbne for talenter med enhver baggrund²¹, og at de videregående uddannelsesinstitutioner ikke er elfenbenstårne, men medborgerorienterede

¹⁸ Dette vil omfatte færdiguddannede fra videregående uddannelser og erhvervsuddannelser samt de personer, der forlader uddannelsessystemet uden kvalifikationer

¹⁹ Ved at bygge videre på eksisterende EU-projekter, herunder EU STEM-koalitionen. Udviklingen fra STEM til STEAM afspejler, at det inden for videregående uddannelse anerkendes, at tværfaglige tilgange er stadig vigtigere. Interaktionen mellem STEM og kunst og design er en drivkraft for omfattende innovation og kreativitet.

²⁰ Jf. COM(2017) 228 final. Som eksempel kan nævnes "Digital Opportunity pilot project", som modtager støtte fra Horisont 2020.

²¹ I overensstemmelse med FN's mål 4: bæredygtig udvikling om sikring af inkluderende undervisning af høj kvalitet for alle.

læringsfællesskaber, som er i forbindelse med lokalsamfundene. Akademikere og studerende spiller en afgørende rolle med hensyn til at forsvare empiriske data og evidens samt formidle forskningsresultater effektivt og bredt.

Profilen for de studerende, der optages på og dimitterer fra videregående uddannelser, bør afspejle samfundet som helhed. Dette kræver indgriben fra det offentlige, skolerne og de videregående uddannelser. Der er større sandsynlighed for, at de dårligst repræsenterede sociale grupper i videregående uddannelse mangler basale færdigheder (læse- og talfærdigheder samt digitale kompetencer), ikke har erfaringer med selvstændig læring og ikke har nogen klar idé om, hvad videregående uddannelse indebærer. Der er behov for et systematisk samarbejde mellem videregående uddannelsesinstitutioner, skoler og erhvervsuddannelsesinstitutioner for at forberede og vejlede de studerende på grundlag af deres talenter - ikke deres baggrund - og sikre fleksible overgange mellem de forskellige typer uddannelse. Passende karrierevejledning og rådgivning er af afgørende betydning.

At gøre de videregående uddannelsessystemer inkluderende kræver også, at der **skabes de rette forhold, således at studerende med en anderledes baggrund kan klare sig**. Dette rækker videre end spørgsmålet om økonomisk støtte til ugunstigt stillede grupper, selv om det er afgørende for dem, som kommer fra lavindkomstfamilier. For at fremme en vellykket gennemførelse af studierne bør de videregående uddannelser anlægge en holistisk betragtning ved organiseringen af undervisning og evaluering, indføre mentorordninger og yde akademisk og ikkeakademisk støtte²². De videregående uddannelsesinstitutioner bør være et sikkert sted for alle studerende - uden kønsrelateret vold og forskelsbehandling. Det er afgørende, at problemer opdages hurtigt, således at den studerende kan tilbydes den fornødne støtte. Det er også nødvendigt med fleksible studiemuligheder (deltids eller online) og mere udbredt anerkendelse af realkompetencer for at gøre videregående uddannelse mere tilgængelig, navnlig for voksne studerende. Strategier til at hjælpe ugunstigt stillede studerende med at komme ind på og fuldende videregående uddannelse er en lovende metode til at opnå disse mål.

Hvis **barriererne mellem videregående uddannelse og resten af samfundet** nedbrydes, kan det hjælpe de studerende med at udvikle deres sociale kompetencer og medborgerkompetencer²³. Nogle institutioner udvikler en profil som "**medborgeruniversiteter**" ved at integrere lokale, regionale og samfundsmæssige emner i læseplanerne og inddrage lokalsamfundet i undervisnings- og forskningsprojekter samt udbyde voksenundervisning og kommunikere og opbygge forbindelser med lokalsamfundene. Velorganiseret frivilligt og lokalt samfundsarbejde kan være en særdeles effektiv måde at hjælpe de studerende med at udvikle deres praktiske erfaringer og færdigheder på. De videregående uddannelsesinstitutioner bør være involveret i udviklingen af deres byer og regioner, enten ved at bidrage til udviklingsstrategier, samarbejde med erhvervslivet, den offentlige og den frivillige sektor eller ved at understøtte den offentlige dialog om samfundsmæssige spørgsmål. Der bør være incitamenter og belønninger for at etablere

²² Herunder læreruddannelse i håndtering af hold med stor spredning.

²³ Som defineret i den Europæiske ramme for nøglekompetencer.

aktiviteter uden for den akademiske verden på det lokale sprog, bl.a. i forbindelse med karriereudvikling.

Kommissionen vil:

6. yde direkte støtte under Erasmus+ for at hjælpe de videregående uddannelsesinstitutioner med at udvikle og gennemføre **integrerede institutionelle strategier for inklusion, ligestilling mellem mænd og kvinder og studiemæssig succes** fra optagelse til dimission, herunder gennem samarbejde med skoler og erhvervsuddannelsesinstitutioner
7. fremme **udvikling og afprøvning af fleksible og modulopbyggede kurser** med henblik på at støtte adgangen til videregående uddannelse gennem specifikke prioriteter for strategiske partnerskaber under Erasmus+
8. støtte de videregående uddannelsesinstitutioner, som ønsker at **tildede ECTS-points til studerende for frivilligt og lokalt samfundsarbejde** på baggrund af eksisterende positive eksempler
9. støtte **anerkendelse af flygtnings kvalifikationer** for at fremme deres adgang til videregående uddannelse. Aktiviteterne vil bygge videre på et igangværende projekt under Erasmus+, som sikrer praktiske retningslinjer og omfatter peerrådgivning mellem NARIC-centre²⁴ og interessenter samt e-læringsmoduler, og vil supplere redskabet for tredjelandsstatsborgeres færdighedsprofiler.

2.3 Sikring af, at videregående uddannelsesinstitutioner bidrager til innovation

Mange videregående uddannelsesinstitutioner udvikler **nye løsninger på økonomiske, sociale og miljømæssige problemer**. Det er ikke let at sikre, at disse bestræbelser er målrettede og bidrager til at løse øjeblikkelige og langsigtede udfordringer. Innovation er den vigtigste drivkraft for økonomisk vækst. Forskningsinstitutter, forskningsintensive universiteter og universiteter for anvendt videnskab bidrager til innovation på forskellige, indbyrdes forbundne måder og både inden for og på tværs af flere geografiske grænser. En styrkelse af de videregående uddannelsers innovationsbidrag kræver en indsats, der dækker alle videregående uddannelsesinstitutioners aktiviteter - uddannelse, forskning og engagement i den bredere verden. Institutionerne er nødt til at opbygge en udadvendt innovations- og iværksætterkultur.

Nye idéer og opdagelser udspringer af menneskers nysgerrighed, kreativitet og initiativ. Alle former for videregående uddannelse bør have til formål at give de studerende evnen til at forstå nye begreber, tænke kritisk og kreativt og udvise iværksætterånd med henblik på at udvikle og anvende nye idéer. Det er afgørende, at ph.d.-studier og -uddannelse er af høj kvalitet. På den måde får vi forskere, udviklere og innovationsledere, som kan drive videnskabelige opdagelser og fremme og implementere nye idéer. I sammenligning med USA og Japan er der i EU for få ph.d'ere, som arbejder uden for den akademiske verden.

²⁴ Nationalt informationscenter vedrørende akademisk anerkendelse (National Academic Recognition Information Centre).

Videregående uddannelsesinstitutioner fremmer dette ved i ph.d.-programmer at fokusere mere på vidensanvendelse og interaktion med fremtidige arbejdsgivere.

Videregående uddannelsesinstitutioner bør også spille en større rolle i den lokale og regionale udvikling. EU's investeringer i regional udvikling i form af innovation styres af princippet "**intelligent specialisering**" – som fokuserer de regionale investeringer og bestræbelser på innovation i sektorer med stort vækstpotentiale. De videregående uddannelsesinstitutioner kan gøre mere for at fremme forbindelserne mellem akademikere, iværksættere og offentlige myndigheder, således at deres uddannelsesudbud tilpasses til de behov, der er konstateret inden for rammerne af strategier for intelligent specialisering, gribe mulighederne for innovation inden for prioriterede sektorer og hjælpe lokale erhvervsdrivende og andre organisationer med at forstå og implementere nye måder at tænke på. En realisering af alt dette bør ske gennem en bredere kulturel ændring, hvor videregående uddannelsesinstitutioner bliver **iværksætteraktører**. Det EU-støttede redskab "HEInnovate"²⁵ bidrager til at gøre iværksætterkultur til en væsentlig del af en overordnet institutionel strategi. Kvalitetsstemplet giver en yderligere mulighed for at investere i forskning og innovation²⁶.

Morgendagens innovation afhænger af dagens forskning og af kreative talenter, der kan udnytte resultaterne. Regeringerne og de videregående uddannelsessystemer skal foretage intelligente investeringer for at udvikle allerede stærke områder gennem banebrydende forskning. Opnåelse af forskning af topkvalitet hænger sammen med internationalt samarbejde og mobilitet: en vigtig mission for Horisont 2020-programmet. EU kan imidlertid gøre mere for at **styrke forskningscentre af topkvalitet** flere steder i Europa og anspore til, at videnskabelige fremskridt omsættes til innovation, der kan markedsføres.

Kommissionen vil:

10. udvide EIT-modellen (Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi) for en **regional innovationsordning (EIT-RIS)** og EIT-mærket²⁷ til flere universiteter og regioner, styrke udviklingen af **iværksætterkultur og innovationsfærdigheder** og forberede ph.d.-studerende og færdiguddannede ph.d.'er på at arbejde i innovative erhverv
11. støtte yderligere udvikling og afprøvning af **undervisningsmetoder for kreativitet og innovation** på de videregående uddannelser ved at bygge videre på arbejdet mellem OECD og Europa-Kommissionen²⁸ inden for skolesektoren
12. udbrede **Videregående uddannelse for intelligent specialisering (HESS)**²⁹ for at rådgive de offentlige myndigheder med hensyn til at involvere de videregående uddannelsesinstitutioner og, så vidt muligt, EIT og dets videns- og

²⁵ <https://heinnovate.eu>.

²⁶ Kvalitetsstemplet er Europa-Kommissionens kvalitetsmærke, som tildeles fremragende forslag til forskning og innovation, der blev indsendt og positivt evalueret i forbindelse med Horisont 2020, men ikke opnåede finansiering grundet begrænsede ressourcer (https://ec.europa.eu/research/soe/index.cfm?pg=opportunities_msca).

²⁷ <https://eit.europa.eu/activities/education/eit-label>.

²⁸ CREASSESS-projektet.

²⁹ <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/hess> .

innovationsfællesskaber i udformningen og gennemførelsen af strategier for intelligent specialisering

13. udvikle muligheder inden for **Marie Skłodowska-Curie-aktionerne**, som hjælper med at lukke forsknings- og innovationskløften mellem medlemsstaterne og regionerne og bidrager til at håndtere hjerneflugt fra mindre udviklede regioner
14. optrappe EU's støtte til **samarbejde mellem universiteter og erhvervslivet** og benytte de universitets- og erhvervsfora, som afholdes hvert andet år, som platform for vidensudveksling på EU-plan om de videregående uddannelsesinstitutioner og regionaludvikling og fremme etableringen af **regionale og nationale fora for samarbejdet mellem universiteter** og erhvervslivet i hele EU.

2.4 Støtte til effektive videregående uddannelsessystemer

Videregående uddannelsesinstitutioners og -systemers evne til at levere det, som Europa har brug for, afhænger af, om der er tilstrækkelige menneskelige og finansielle ressourcer, incitamenter og belønninger, og om disse anvendes effektivt. I de fleste EU-medlemsstater er staterne fortsat de vigtigste bidragsydere til videregående uddannelse og spiller generelt en afgørende rolle med hensyn til at opstille incitamenter, målsætninger og kvalitetsstandarder for det samlede videregående uddannelsessystem.

I takt med kravet til de videregående uddannelser om at levere mere, bliver det vanskeligere for regeringerne og de videregående uddannelsesinstitutioner at fastlægge de bedste metoder til at **målrette og afbalancere investeringerne**. Et af spørgsmålene er, om der kan og bør anvendes flere private midler til at finansiere videregående uddannelse. Et andet er, hvordan man udformer finansieringssystemer, som ansporer videregående uddannelser til at levere det, som samfundet har behov for, og skaber balance mellem målsætningerne om resultater, lighed og effektivitet. Mange medlemsstater er i færd med at afprøve resultatbaseret finansiering og institutionelle aftaler, som fastsætter de mål, som den enkelte videregående uddannelsesinstitution skal nå med de offentlige midler. Selv om de første resultater heraf ser lovende ud, er det fortsat en udfordring at opstille passende brede indikatorer, som kan måle fremskridtene.

Ud over at træffe strukturelle foranstaltninger i det overordnede finansieringssystem er nogle lande i gang med at indføre målrettede incitamenter for at forbedre bestemte aspekter ved videregående uddannelse. For at øge **prestigen og belønningen ved god undervisning** har nogle indført nye undervisningsstipendier og rammer for undervisning af høj kvalitet. Andre initiativer har til formål at styrke sammenhængen mellem forskning og undervisning ved bedre at integrere kvalitetsrammer og finansieringssystemer³⁰. Der er også truffet finansieringsinitiativer, der etablerer forbindelse mellem de videregående uddannelsesinstitutioner og eksterne partnere, fremmer forskningsbaseret undervisning, støtter tværfaglig uddannelse og forskning og benytter praktisk innovation i undervisningen.

³⁰ Nogle forskningsfinansieringssystemer omfatter anvendelse af forskning i undervisningen som udvælgelseskriterium.

Mens videregående uddannelsesinstitutioner fungerer inden for rammer, der er etableret af de offentlige myndigheder (finansiering, akkreditering, kvalitetssikring), har ressourcetildelingen og incitamenter *inden for* institutionerne en stor virkning. Det er endnu vigtigere med god institutionsledelse og effektivt **internt samarbejde og ressourceforvaltning**, når institutionernes opgaver udvides, og der lægges mere vægt på at måle og demonstrere resultaterne.

Kommissionen vil:

15. iværksætte en **undersøgelse af finansierings-, incitaments- og belønningsstrukturer for videregående uddannelsessystemer** i samarbejde med OECD og bygge videre på programmet om peerrådgivning for EU's medlemsstater om udformning af gode incitamenter og god finansiering inden for videregående uddannelse
16. sikre, at forskere tilskyndes til at varetage undervisningsopgaver og/eller uddannes hertil som en integrerende del af **aktionerne i Marie Skłodowska-Curie-programmet**.

3. STRØMLINING AF EU'S STØTTE TIL VIDEREGÅENDE UDDANNELSE

For at opnå fremskridt skal EU's aktiviteter og finansiering koordineres bedre ...

Prioriteringerne, som beskrives her, viser, i hvilket omfang rollerne inden for videregående uddannelse, forskning, samfund og innovation – de fire elementer i vidensmodellen (helix) – er forbundet³¹. For at videregående uddannelsessystemer skal kunne fungere effektivt, skal disse forbindelser anerkendes og styrkes i de enkelte videregående uddannelsesinstitutioners strategier, i de nationale og regionale politikker for videregående uddannelse og på tværs af EU's aktiviteter.

... for at yde dokumentation til støtte for den politiske beslutningstagning og praksis

Ved at måle resultaterne af de videregående uddannelsespolitikker, de videregående uddannelsessystemer og de enkelte institutioner på en sammenlignelig måde, bidrager EU til at give overblik over, hvad der fungerer. Dette kan bruges til at sætte gang i drøftelserne inden for de nationale systemer og institutioner og danne grundlag for bedre løsninger på problemerne.

For at konsolidere og forbedre dokumentationen om videregående uddannelse ønsker Kommissionen at:

17. optimere synergierne mellem EU's dokumentationsredskaber ved at etablere en **videncenter om videregående uddannelse**. Ved at inkorporere det europæiske register for videregående uddannelser (ETER)³², U-Multirank³³ og den foreslåede pilotfase i sporingsundersøgelsen om færdiguddannede vil der blive opnået forbedret datakvalitet,

³¹ Se beskrivelsen af "quadruple helix" i det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene.

³² https://ec.europa.eu/education/resources/european-tertiary-education-register_da.

³³ <http://www.umultirank.org/#!/home?trackType=home> .

sammenlignelighed, dataindsamling og indikatorer samt indhøstet erfaringer fra den hidtidige anvendelse af EU's dataredskaber for videregående uddannelser

18. styrke arbejdet i **Eurydice-netværket** og Kommissionen og **samarbejde med OECD** og dets medlemsstater om videregående uddannelse, forskning og innovation for at undgå dobbeltarbejde og drage fordel af en fælles indsats.

... sikre, at de tilgængelige ressourcer anvendes til strategiske investeringer i videregående uddannelse

Foruden **midler fra Erasmus+** er der tildelt betydelige midler fra **EU's struktur- og investeringsfonde** for at støtte videregående uddannelser i store dele af EU, navnlig i mindre udviklede regioner³⁴. HESS-projektet³⁵ er et vigtigt led i Kommissionens strategi om at hjælpe videregående uddannelsesinstitutioner med at optimere deres ressourcer ved at forbedre deres virkning på den regionale økonomi og innovationskapacitet. På det seneste bruges **Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI)** også til at tiltrække private investeringer til specifikke videregående uddannelsesaktiviteter, som giver gode muligheder for finansielt udbytte, men som afskrækker traditionelle private långivere.

... og fremme internationalt samarbejde, udveksling og mobilitet for at øge kvaliteten

Kommissionen forsøger gennem sine foranstaltninger at sikre, at god praksis og den seneste udvikling inden for uddannelse, forskning og innovation deles og anvendes så bredt som muligt i Europa og resten af verden. Denne **internationale idéudveksling** foregår i form af **samarbejde** mellem studerende, forskere, personale, institutioner og regeringer og gennem mobilitet for enkeltpersoner samt støtte til "internationalisering i hjemlandet" i de europæiske videregående uddannelsesinstitutioner. Dette hjælper institutionerne med at blive mere åbne over for verden og bidrager til at mindske hjerneflugt.

EU's programmer for videregående uddannelse og forskning har øget fokus på internationalt samarbejde, hvilket afspejler den ekspertviden, der er nødvendig for at løse komplekse globale udfordringer. Kommissionen vil fortsat fremme mobilitet for studerende og personale ved at sikre, at medlemsstaterne gennemfører det omarbejdede direktiv om studerende og forskere³⁶ og fremme elektronisk dataudveksling mellem de europæiske videregående uddannelsesinstitutioner og mobilitet for studerende og personale. Set i lyset af Bolognaprocessens ministerkonference i 2018 vil Kommissionen også indkalde EU's medlemsstater til at drøfte fokus for det fremtidige samarbejde i det europæiske område for videregående uddannelse.

I forbindelse med Kommissionens udarbejdelse af det **næste flerårige EU-budget** vil den sammen med medlemsstaterne undersøge EU's fremtidige fælles mål inden for uddannelse, forskning og innovation og søge at udbygge samarbejdet på disse områder som grundlag for at nå de mål, der er opstillet i denne meddelelse.

³⁴ Frem til 2020 vil der blive tildelt næsten 13 mia. EUR fra struktur- og investeringsfondene til videregående uddannelser og offentlige forskningsinfrastrukturer.

³⁵ Videregående uddannelse for intelligent specialisering.

³⁶ Direktiv (EU) 2016/801.

Kommissionen vil:

19. forenkle de studerendes mobilitet ved at bygge videre på eksisterende projekter under Erasmus+³⁷ om **elektronisk udveksling af data** om studerende og undersøge muligheden for at etablere **elektroniske identifikationssystemer for studerende** og således tillade grænseoverskridende adgang til studentertjenester og data
20. lancere en drøftelse med medlemsstaterne og interessenter som led i **midtvejsevalueringen af Erasmus+** om effektiv støtte til studerende, personale, institutioner og videregående uddannelsessystemer.

4. KONKLUSIONER OG DE NÆSTE SKRIDT

Gennemførelsen af denne nye dagsorden vil kræve samarbejde blandt interessenter i og uden for det videregående uddannelsessystem. Kommissionen vil indlede en dialog om gennemførelsen af disse foranstaltninger og vil fortsat holde kontakt til interessenter og medlemsstaterne, Europa-Parlamentet, Regionsudvalget, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Den Europæiske Investeringsbank-Gruppe for at fremme dagsordenen og sikre, at den flugter med prioriteterne i EU's nuværende og fremtidige finansieringsprogrammer.

Denne nye dagsorden for videregående uddannelse indgår i Kommissionens bredere strategi om at støtte unge og styrke den europæiske søjle for sociale rettigheder. Den supplerer meddelelsen om udvikling af skoler og undervisning af høj kvalitet og det europæiske solidaritetskorps og anerkender den afgørende betydning, som videregående uddannelse har med hensyn til at skabe grundlaget for velstående, inkluderende demokratiske samfund. I forbindelse med fremme af denne dagsorden er dette det ultimative mål, som Kommissionen, medlemsstaterne og interessenter bør holde sig for øje.

³⁷

<https://www.erasmuswithoutpaper.eu/> , <http://europeanstudentcard.eu/>, <http://www.emrex.eu>.